

Aktiv dødshjælp og pres fra omgivelserne

Modstandere af aktiv dødshjælp taler om risikoen for misbrug, altså at nogle mennesker vil blive aflivet imod deres vilje, en slags konspirationsteori. Men det er jo kriminelt. Mord er ikke noget nyt og hører hjemme under straffeloven. Aktiv dødshjælp er en HJÆLP som den lidende selv skal bede om og kun kan bede om på visse betingelser.

Kan svækkede patienter af omgivelserne blive presset til at bede om aktiv dødshjælp. Presset af hvem? Af arvingerne? Det ville jo som nævnt være kriminelt. Hvis det overhovedet forekommer, må den slags betragtes som undtagelsestilfælde der ikke berettiger generel mistillid til pårørende. Man kan lige så godt forestille sig det omvendte, nemlig at de pårørende forsøger at presse patienten til at holde ud og blive her lidt endnu *for de pårørendes egen skyld*.

Jeg har søgt med lys og lygte i den internationale litteratur for at finde beskrivelser af tilfælde hvor nogen er blevet presset til aktiv dødshjælp. Jeg har ikke kunnet finde et eneste. Erfaringerne fra Oregon viser da også at de der vælger assisteret selvmord, er yngre, højere uddannet og mere vant til at træffe beslutninger end de fleste. Hvilket modsiger påstanden om at lovliggørelse vil lægge pres på ældre eller sårbare patienter der så søger døden ud fra en formodning om at gavne andre.

Og kan man overtale nogen til at dø der ikke selv vil? Vort medfødte overlevelsesinstinkt og dødsangsten er stærke. Argumentet hviler altså på et usikkert grundlag. Hvad vi derimod med sikkerhed ved er at der rundt omkring ligger mange mennesker og ønsker aktiv dødshjælp uden at få det. De er under hårdt pres, nemlig af deres sygdom!

Indtil dokumentation foreligger, må frygten for misbrug altså betragtes som en skrækfantasi uden bund i virkeligheden. Under alle omstændigheder drejer det sig om patienten, og forholdet til pårørende er egentlig sagen uvedkommende. Principielt skal patienten selv afklare de familiære forhold. Og det er meget forskelligt hvad man foretrækker. Nogle ønsker at dø alene (for at skåne de pårørende!) mens andre foretrækker at være omgivet af nærtstående.

Det er i flere internationale artikler beskrevet hvordan pårørende har reageret med sorg, men først og fremmest med forståelse og respekt. Jeg er kun stødt på en enkelt videnskabelig undersøgelse af spørgsmålet (fra Holland 2003). Det drejede sig om kræftpatienter. Hvis der var udført aktiv dødshjælp, havde de pårørende færre traumatiske symptomer, mindre vedvarende sorgfølelse og færre posttraumatiske stressreaktioner end pårørende til patienter der døde en naturlig død.

Det virker meningsløst at afvise lovliggørelse af aktiv dødshjælp under henvisning til frygt for pres og misbrug. Patienter der lider ubærligt og udsigtsløst, uden håb om bedring, er virkelig under pres! For dem burde aktiv dødshjælp være en lovlig valgmulighed.

Svend Lings